

SIDAN 4

Därför får pliktade löneutfyllnad – men inte du

3,4

SIDAN 11

procent blev årets märke i löneförhandlingarna

SIDAN 14

Arméchefen skapar nytt innovationsförband

Reservofficeren

FÖRBUNDET RESERVOFFICERARNAS TIDNING | ÅRGÅNG 2025

nr.4

SIDAN 8

Framåt för arméns kadetter

På reservofficersutbildningen i Kvarn skruvar man upp tempot och maxar innehållat efter kadetternas önskemål. Det ger effekt.

» Jag tror att vi alla, inklusive myndigheter, just nu lever i tvekan och undran.

SIDAN 20

Innehåll

#4 2025

FOTO: ROBIN KRÜGER/FÖRSVARSMAKTEN

Nöjda kadetter när Markstridsskolan skruvar upp.

8

Värnpliktiga får löneutfyllnad, men inte reservare.....	4
Kadetter på dejt med försvarsindustrin.....	5
Hjälp till att förbättra för alla reservofficerare.....	5
Ris och ros till regeringens utredning.....	6
Vad händer vid höjd beredskap i praktiken?.....	20
Värdefullt att veta om resor.....	24
Reservare reser i historien.....	26
Viktigt med högtid i onormala sammanhang.....	29
Brist på krut är den största flaskhalsen.....	32

Hackare möter militär.

FOTO: EMIL MALMBORG

14

Vi kan inte slösa på en superkraft som Sverige har.

Generalmajor
Jonny Lindfors.

19

REDAKTION

Ansvarig utgivare

Magnus Konradsson

Chefredaktör

Jenny Harlin

jenny.harlin@reservofficerarna.se

Form/AD

Christian Williamsson (A4)

Produktion

A4 Text & Form

Tryck

Lenanders Grafiska

Omslagsbild

Robin Krüger/Försvarsmakten

Tidningen Reservofficererna

är officiellt organ för Förbundet Reservofficerarna. Enskilda artiklar ger inte nödvändigt uttryck för Förbundets officiella ståndpunkt.

FÖRBUNDET RESERVOFFICERARNA

Adress: Karlavägen 65, 104 25 Stockholm.

Hemsida: www.reservofficerarna.se.

Förbundsordförande:

Magnus Konradsson, 0705-52 16 78,

magnus.konradsson@reservofficerarna.se

Vice ordförande: Evelina Hedskog.

Ledamöter: Magnus Andersson,

Johan Hamnegård, Jamie Rico,

Markus Z Widborg, Jonas Wiberg.

Kanslichef: Jenny Harlin, 0735-114572,

jenny.harlin@reservofficerarna.se.

Ombudsman: Edvin Dribe, 070-679 81 59,

edvin.dribe@reservofficerarna.se

Förbundet Reservofficerarna är en intresseorganisation med facklig kompetens. Förbundet är anslutet till Saco och företräder landets reservofficerare gentemot arbetsgivaren Försvarsmakten. Förbundet Reservofficerarna företräder medlemmarna i de båda medlemsförbundet Svenska Marinens Reservofficersförbund (SMRO) och Sveriges Reservofficerare (Sverof) som tillsammans har drygt 2 300 medlemmar.

Ordförande, SMRO: Evelina Hedskog, ordforande@smro.se.

Ordförande, Sverof: Magnus Konradsson, magnus.konradsson@sverof.se.

Det går långsamt – men det går faktiskt åt rätt håll

Antalet nya reservofficerare som utbildas ökar. Förband efter förband inventerar sina reservares kompetenser, utbildar och krigsplacerar. Det hålls RO-träffar och avrostningskurser och övningar av olika slag. Försvarens hantering av reservofficerssystemet börjar gå från papperskonstruktion till verklighet.

För omvärldsläget är ju på allvar, hoten på riktigt. Och vi har ont om tid att stärka vår försvarsförmåga.

Därför är det också hög tid att anpassa gamla teorier till ny verklighet. Vi lever inte längre i en tid då obetalda hemmafruar sköter marktjänsten och boendekostnaderna är överkomliga. Ett av de vanligaste problemen som lyfts av mina kollegor är inkomstbortfallet som uppstår när vi tjänstgör som reservofficerare. För alltför många utgör det ett konkret hinder för tjänstgöring, utgifterna försvinner ju inte för att intäkten minskar.

Vad händer om allt fler ska öva allt oftare och under längre perioder? Kommer de att ha råd?

DETTA PROBLEM BERÖR inte bara reservofficerare, utan alla som har sin huvudsakliga inkomst från det civila, alltså majoriteten av Försvarens personal. För att få ett robust system, som inte är beroende av den civila arbetsgivarens eventuella goda vilja – eller hot om fängelsestraff – behöver staten se till att den enskildes ekonomi inte drabbas alltför hårt. Det är en fråga om att säkra tillgången på personal, men också om befolkningens tilltro till plikt- och reservofficerssystemen. Den tidvis tjänstgörande personalen, tillsammans med pliktpersonalen, utgör en mycket liten del av befolkningen och förväntas bidra med en mycket stor insats för försvaret av vårt land under många år. Det är därför mer än rimligt att de inte drabbas ekonomiskt för insatsen.

Försvaret är statens kärnuppgift. Det är alltså hög tid att staten tar sitt ansvar och omgående utreder och inför en modell för att minska inkomstbortfallet och underlätta för tjänstgöring.

Att fylla upp och träna krigsorganisationen är och måste vara Försvarens viktigaste verksamhet. Det är i krigsorganisationen reservofficeraren har sin huvudsakliga hemvist.'

DE ALLRA FLESTA reservofficerare vill inte bli yrkesofficerare. Vi utgör inte konkurrens utan ett komplement. Men en del reservofficerare kan ändå tänka sig att stötta i grundorganisationen, antingen med sin tidigare erfarenhet som yrkesofficer eller med sina dubbla kompetenser.

Ett sätt att anpassa gamla teorier till ny verklighet är att göra som både Förbundet Reservofficerarna och Försvarens vill: Ändra på den så kallade 3/8-regeln i Officersförordningen, som anger att en reservofficer bara får tjänstgöra i GRO tre år under en åttaårsperiod. Under överskådlig tid kommer det att behövas fler officerare än befintliga. Vakanserna är många och övertidsuttaget stort. Reservofficeraren är den enda möjliga vikarien.

Att inte ta vara på kvalificerad personal som vill bidra när Försvarens behöver växa är inte bara slöseri med människors tid och investerade skattemedel. Det är verklighetsfrånvänt och ett hinder mot stärkt försvarsförmåga.

Det är hög tid att införa verklighetsanpassade förutsättningar för ett starkare försvar. ●

MAGNUS KONRADSSON

Förbundsordförande
magnus.konradsson
@reservofficerarna.se

Vakanserna är många och övertidsuttaget stort. Reservofficeraren är den enda möjliga vikarien.

Boka dag för din stämma

► **DATUM** | **MARS** håller de tre reservofficersförbunden sina respektive årsstämmor. Datum att hålla koll på är: 11 mars för SMRO, 21-22 mars för Sverof och 23 mars för Förbundet Reservofficerarna. Alla stämmor kommer att hållas i Stockholm. Håll utkik på hemsidorna för exakt tid och plats.

Pliktade får löneutfyllnad – men inte reservofficerare

► **LÖNEUTFYLLNAD** Hemvärns- och pliktpersonal får löneutfyllnad från regioner och kommuner. Men inte reservofficerare.

– Man ska inte behöva gå back ekonomiskt för att man bidrar till totalförsvaret. Men det här är något som Försvarsmakten eller staten borde finansiera, säger Vincent P Lundvall, förhandlare på Sveriges kommuner och regioner.

Fram till 2020 fick reservofficerare viss utfyllnad från sina civila arbetsgivare inom kommuner och regioner, vilket var viktigt särskilt för alla de sjuksköterskor och läkare som skulle tjänstgöra i Försvarsmakten.

Varför tog ersättningen bort?

– Bestämmelsen omfattar individer som får ersättning i form av dagpenning och inte lön. Det som skedde 2020 handlade alltså enbart om att bestämmelsen behövde uppdateras och anpassas för ökad användarvänlighet säger Vincent P Lundvall, förhandlare på Sveriges kommuner och regioner.

Plikt- och hemvärnspersonal får fortsatt utfyllnad om den militära inkomsten underskrider cirka 48 000 kronor. Löneutfyllnaden gäller för upp till 60 dagars tjänstgöring per år.

Varför får inte reservofficerare motsvarande ersättning?

– Vi anser att principen ska vara att den som behöver tjänsten ska stå för kostnaden, alltså att staten eller Försvarsmakten ska fylla ut lönen. En arbetsgivare ska inte gå in och betala lön för någon med anställningsavtal hos en annan arbetsgivare. Se till exempel på hur kommuner hantlar beredskapsbrandmäns som eventuellt får en inkomstförlust när de rycker in vid larm och eventuellt får en inkomstförlust

i förhållande till sin ordinarie anställning i t ex privat sektor, där går kommunen in och betalar viss ersättning för detta, det är inte personens huvudarbetsgivare som står för den delen. För att öka attraktiviteten för deltidsengagemang skulle Försvarsmakten till exempel kunna införa en motsvarande ersättning vid tjänstgöring som reservofficer för att täcka inkomstbortfall? Och vad gäller ersättningen till plikt- och hemvärnspersonal så ligger den kvar av gammal tradition men även där bör det egentligen vara staten som fyller ut inkomstförlusten för individen, inte andra arbetsgivare som råkar ha en pliktad person som anställd, säger Vincent P Lundvall.

Man skulle kunna tro att löneutfyllnad kan finansieras med skattemedel oavsett om det är i statlig, kommunal eller regional regi. Men så enkelt är det inte, enligt Vincent P Lundvall. Varje enskild enhet inom en kommun behöver vanligtvis ta kostnaden på sin enhets budget med följd att man kan behöva dra ned på annat för att få ekonomin att gå ihop vid sådana här typer av sällankostnader. Den kommunala sektorns ekonomi och budget är inte heller en del av den statliga, det är två separata ekonomiska och skattemässiga system.

PÅ SKR ÄR MAN INTE negativt inställd till att tidvis tjänstgörande militär personal ska få någon form av löneutfyllnad, snarare tvärtom.

– Men utifrån lagstiftningen är krig statens ansvar. Vi bör ha en ersättningsmodell där staten finansierar så att den enskilde inte går back ekonomiskt.

Vidare borde inte den enskilde arbetsgivaren drabbas fyrfalt; av personalbortfall, ökade kostnader för löneutfyllnad till den frånvarande individen, eventuella kostnader för vikarie samt

inte minst i form av produktions-

och intäktsbortfall. En kommun och region ska inte heller

finansiera andra arbetsgivarers anställningsavtal. Bättre då att ekonomiskt utrymme används för att göra det attraktivt att verka inom

kommunal sektor, till exempel

genom bra ersättningar till de som tecknar pliktfrivilligavtal med en kommun eller region, säger

Vincent P Lundvall.

Vincent P Lundvall.

MÅNGA AV DE YRKESGRUPPER som berörs inom kommuner och regioner har betydligt högre löner i det civila och skulle förlora 10 000–50 000 kronor i månaden på att tjänstgöra i sina militära befattningar eller under civilpliktslag. Framgent förväntas allt fler personer tjänstgöra allt oftare och alltmer, både i det civila och det militära försvaret. Och vad skulle hända i ett läge av höjd beredskap, då många skulle tjänstgöra längre perioder till en helt annan lön som de anpassat sina liv till, resonerar Vincent P Lundvall.

– Man ska inte gå back ekonomiskt eller behöva råka i skuld för att man bidrar till totalförsvaret. Det tror jag skulle påverka försvarsviljan, och det vore oerhört olyckligt, säger han.

– Alltså är det viktigt att staten höjer ersättningarna till den enskilde oavsett om det är i form av löneutfyllnad vid anställning eller nivån på dagpenning och dagersättning.

JENNY HARLIN

MÖTE. Både Försvarsmakten och industrin söker kvalificerad personal.

FOTO: LI EDQVIST

ROU-kadetter får dejta försvarsindustrin

► MÖTESPLATS På ArtSS i Boden har man skapat ett koncept för att ytterligare stödja kadetterna på ROU. Man bjuder in delar ur försvarsindustrin att besöka kadetterna för att presentera sina företag.

– I år kom företrädare för sex olika företag under en eftermiddag: RheinMetalls, Elbitsystems, Milrem, Saab, Afry och FMV, säger Fk Linnéa Rittger, chef för ROU på ArtSS.

Upplägget är att varje företag får presentera sig och sin verksamhet under cirka tio minuter. Det kan handla om hur verksamheten är kopplad till Försvarsmakten, varför man som reservofficer ska välja att

arbeta för just dessa företag, om möjlighet till examensarbete, praktik eller sommarjobb. Därefter kommer genomföra ett mingel med fika för att skapa en mer avslappnad miljö där kadetterna kan ställa frågor mer fritt än i ett klassrum.

– Just i år har vi väldigt många i klassen som siktar på att bli civilingenjörer och därför tycker jag att det blir extra viktigt att de får möjligheten att knyta kontakter med försvarsindustrin så tidigt som möjligt i sin karriär, säger Linnéa Rittger.

Träffen, som genomfördes i mitten av november, gick bra berättar hon. Återkommande frågor var rätten till ledigt för att tjänstgöra som reservof-

Linnéa Rittger.

ficer, hur det påverkar ens semester och om företagen erbjuder löneutfyllnad.

– Dessa frågor fick vissa företag att själva reflektera över att dessa saker borde vara självklarheter hos dem, säger Linnéa Rittger.

JENNY HARLIN

Vi behöver din hjälp – vad kan underlätta för dig som reservofficer?

► UNDERSÖKNING ETT AV FÖRBUNDET Reservofficerarnas viktigaste mål är att så många reservofficerare som möjligt ska kunna tjänstgöra i Försvarsmakten. Skålet är enkelt: Sveriges försvarsförmåga.

För att kunna driva frågorna på bästa sätt behöver vi din hjälp. Genom en årlig medlemsundersökning tar vi reda på vad medlemmarna i Sverof och SMRO anser, så att vi kan lyfta rätt frågor och hjälpa Försvarsmakten med värdefull input.

→ Länk till enkäten går ut via nyhetsbrev. Du hittar den också här:

→ Inte medlem i Sverof eller SMRO än? Bli det!

Både ris och ros till regeringens utredning

► **FÖRSLAG** Rätt till ledighet och höjd värnpliktsålder för officerare är några av förslagen i utredningen Redo! – Både bra och dåliga idéer, alltså. Vi skulle vilja se fler förslag på incitament för reservofficerare att tjänstgöra, säger Magnus Konradsson, ordförande för Förbundet Reservofficerarna.

TEXT EDVIN DRIBE

► När det militära försvaret snabbt ska expandera är personalförsörjningen en central utmaning. Därför tillsatte regeringen en utredning för att ta fram underlag till politiska beslut som krävs för en tillräcklig personalförsörjning av försvaret. Reservofficerares rätt till tjänstledighet var en av frågorna som utredaren, generalmajoren Roland Ekenberg, skulle analysera. Förbundet Reservofficerarna bidrog till utredningen på flera sätt, inte minst i den särskilde utredarens referensgrupp.

I SOMRAS ÖVERLÄMNADE utredaren sitt betänkande (SOU 2025:86) till regeringen. I början av hösten gick utredningen ut på remiss. Förbundet Reservofficerarna har nu lämnat in sitt remissvar, som beslutades av förbundsstyrelsen i slutet av oktober.

Bland utredningens förslag finns lagstadgad rätt till tjänstledighet för reservofficerare för att deras civila arbetsgivare ska känna sig trygga i vad som gäller. UHR föreslås ändra sina föreskrifter så att reservofficersutbildning och -tjänstgöring är skäl för studieuppehåll och anstånd med studiestart.

– Detta är en fråga som förbundet jobbat länge för och som egentligen är en självklarhet. Nu återstår för

regeringen att snabbt omsätta förslaget i ett konkret lagförslag, säger Magnus Konradsson.

TJÄNSTGÖRINGSSKYLDIGHETEN i fredstid ska fortsatt regleras genom anställningsavtalet, föreslår utredaren. I händelse av krig eller höjd beredskap är reservofficerare skyldiga att tjänstgöra på samma sätt som värnpliktiga. I praktiken innebär detta att det blir upp till fack och arbetsgivare att genom kollektivavtal komma överens om formerna för reservofficersanställningen. Idag sker detta genom att alla ska ha en tjänstgöringsplan som tas fram i dialog mellan Försvarmakten och enskild reservofficer.

– Det är bra att utredningen respekterar den svenska modellen, säger Magnus Konradsson.

Förbundet är däremot starkt kritiskt till förslaget om förlängd värnplikt för före detta officerare. De som har militär grundutbildning och inte är anställda av Försvarmakten kan ianspråkats med värnplikt, dock som längst till året de fyller 47 år. Enligt förslaget skulle de som någon gång varit anställda som officer kunna ianspråkats med värnplikt till året de fyller 70 år, dock enbart under höjd beredskap. Det är mycket ingripande för de enskilda som berörs och bidrar dessutom inte till en trovärdig krigsorganisation.

– Eftersom förlängd värnpliktsålder

bara skulle gälla vid höjd beredskap skulle en officer som säger upp sig vid 25 års ålder vara skyldig att tjänstgöra drygt 40 år senare utan övning, säger Magnus Konradsson.

Förbundet Reservofficerarna förespråkar istället att Försvarmakten ska vara en så attraktiv arbetsgivare att samtliga officerare stannar kvar i myndigheten som reservofficerare. Då kan tjänsteplikt användas istället för värnplikt.

Magnus Konradsson.

FÖRBUNDET ÄR OCKSÅ kritiskt till att 3/8-regeln i officersförordningen inte föreslås avskaffas, då den hindrar Försvarmakten från att anställa reservofficerare som vill tjänstgöra i grundorganisationen. Förordningsbestämmelsen hindrar alltså Försvarmakten att anställa reservofficerare som vill tjänstgöra och som myndigheten behöver, i en tid av personalbrist och tillväxtbehov.

– Vår bedömning är att myndigheten behöver alla goda krafter som finns och att regeln idag hindrar tillväxten av det militära försvaret, säger Magnus Konradsson. ●

KOMMENTARER FRÅN NÅGRA REMISSINSTANSER

SME-D

Påtalar hur små och medelstora försvarsföretag påverkas när personal ianspråkats av Försvarmakten. Man ser risk att företagen väljer bort personer med militär anknytning. SMED-S föreslår statligt stöd för att täcka kostnaderna och skatteavdrag för vikariekostnader.

SKR

Tillstyrker att reservofficerare ska få löneutfyllnad, men att den ska betalas av Försvarmakten och inte den civila arbetsgivaren.

FOTO: RICKARD TÖRNHELM/FÖRSVARSMAKTEN

UHR

Universitet och högskolerådet ställer sig positivt till att se över formuleringarna så att reservofficerare kan få anstånd med studier samt studieuppehåll.

Försvarsmakten

Tillstyrker förslaget om att förlänga värnpliktsåldern för fd yrkes- och reservofficerare till 70 år.

Vill att det ska framgå av officersförordningen att reservofficeren är skyldig att tjänstgöra vid höjd beredskap och när totalförsvarspliktiga är skyldiga att fullgöra beredskapstjänstgöring. Vill att tidvis tjänstgörande personal ska vara skyldig att tjänstgöra vid ÖB Givakt och ÖB aktivering.

Tillstyrker att det ska införas uttrycklig laglig rätt för tjänstledighet från civil anställning.

Anser att 3/8-regeln bör förändras. Exempelvis skulle perioden kunna förlängas till fyra år under en åttaårsperiod, skriver Försvarsmakten. Det bör finnas möjlighet för en reservofficer att anställas som RO 2 längre om det både finns behov från Försvarsmaktens sida och önskemål från reservofficerens sida. För att skydda den civila arbetsgivaren bör skyddet för anställning vid viss tjänstgöring inom totalförsvaret mm upphöra när reservofficeren tjänstgjort utöver vad 3/8-regeln medger. Konsekvenserna av förslaget behöver dock utredas ytterligare innan tidsbegränsningen kan tas bort.

Officersförbundet

Avstyrker förslaget om att förlänga värnpliktsåldern för fd officerare till 70 år och anser att tjänstgöringsskyldigheten bör regleras i anställningsavtalet.

Vad gäller 3/8-regeln vill man ha kvar den. Officersförbundet skriver: "Emellertid kan och ska inte en reservofficer ersätta en yrkesofficer i Försvarsmaktens grundorganisation rent generellt sett. Den professionella yrkesofficeren djupa och breda yrkeskunskaper måste värnas, varför en uppluckring av 3/8-regeln skulle kunna leda till att reservofficerare anställs tills vidare utan borte gräns. Det är därför bra att 3/8-regeln föreslås bibehållas, det borgar för en professionell yrkesofficerskår och där risken för att mindre rutinerade och erfarna reservofficerare anställs istället för yrkesofficerare – det är att värna Försvarsmaktens operativa effekt och professionalism".

Läs remissvaren i sin helhet på:

Olle Nordemar understödjer annan kadetts rörelse

Markstridsskolan skruvar upp

► **NYTT KONCEPT** På MSS fortsätter man att skruva på den nya reservofficersutbildningen. Resultatet: Nöjda kadetter och hög motivation.

TEXT **JENNY HARLIN**

FOTO **ROBIN KRÜGER/FÖRSVARSMAKTEN**

Under många år visade kadetternas utvärdering av reservofficersutbildningen på en hel del brister. På Markstridsskolan i Kvarn, där arméns nya reservofficersutbildning startade förra året, är tongångarna däremot andra. Utvärderingen visar på en utbildning som de flesta är nöjda med, på uppskattade lärare och engagerade kadetter.

– Förra året blev vi på MSS nästan förvånade över hur positiv feedback den ROU-kullen gav, säger fanjunkare Viktoria von Kleist, sektionschef för ROU på MSS.

MYCKET AV UTBILDNINGEN för årets ROU-kadetter, som till exempel stridsmoment och slutövningen Övning Blå, genomförs tillsammans med kadetterna på Officersprogrammet. Men eftersom reservofficersutbildningen är ett år lång, är tempot högre.

– Kadetterna vet att de är här en begränsad tid och motivationen att lära sig är hög. Man söker inte ROU om man inte är högt motiverad, säger löjtnant Elias Isaksson, lärare på ROU.

Trots de goda omdömena fortsätter MSS att skruva på utbildningen efter att

kadetterna veckovis fått utvärdera olika moment.

HUVUDDelen av kadetterna från förra kullen tyckte exempelvis att de inte har nyttjat sin fulla kapacitet. Tempot kan alltså hållas högre i vissa perioder. Mer truppföring önskades och fler fältnätter kommer att läggas in. På MSS noterar man att praktiken varierat i kvalitet beroende på förband. Slutsatsen blev att skolan ska ställa krav på kadettens placering och praktikens innehåll. Man ska tidigt kontrollera boende, mat och kontaktperson på förbanden och se till att det finns en plan för kadetterna.

Fanjunkare Viktoria von Kleist, sektionschef för ROU på MSS.

Löjtnant Elias Isaksson, lärare ROU.

”Utbildningen är mycket bra och till stor del komprimerad”, säger RO/Kd My Bengtsson.

– Jag tycker att utbildningen har haft en bra disposition. Vi har varierat mellan praktiska och teoretiska moment vilket mynnar ut i att man aldrig riktigt tröttnar på verksamheten. Jag upplever att det är högt i tak mellan elever och lärare vilket leder till god lärmiljö, säger RO/Kd Alexander Lindblad från Ekerö utanför Stockholm.

Efter värnplikten kände han sig inte helt klar med Försvarsmakten och sökte till MSS reservofficersutbildning, som han hört gott om.

Jag upplever att det är högt i tak mellan elever och lärare vilket leder till god lärmiljö.

RO/Kd Alexander Lindblad.

Nu har han och hans kollegor precis kommit tillbaka från en övning i Finland och det är dags för en veckas trupp-utbildningspass. Det är fokus på SULA, stridsutbildning lös ammunition. Några kadetter får vara övningsledare för de övriga och genomföra utbildning i stridsförfarande: Blixtlås samt korridor. Under övningen ska truppen pröva på momenten med övningsledarens instruktioner och återkoppling. De börjar med torrövning och övergår sedan till moment med lös ammunitioninsats och B-sida i syfte att öka realismen.

Övningen ger mer truppföringsförmåga och är ett första steg inför SUSA (stridsutbildning skarp ammunition) som ska genomföras på våren.

BEHOVET AV NYA reservofficerare är stort. Elias Isaksson tror att antalet platser på utbildningen i Kvarn kommer att öka markant. Fler lärare behövs, och så är boendet en begränsande faktor.

– Men allt går att lösa. Det kan omöj-

RO/Kd Alexander Lindblad.

Löneförhöjning på gång

► **RALS** Sedan tidigare är det centrala statliga löneavtalet klart. Det s k märket, 6,3 procent i löneökningar fördelat på 3,4 procent 2025 och 2,9 procent 2026, angavs då som oenighetsvärde. Sedan dess har förhandlingar skett mellan fackliga parter och Försvarsmakten.

Den 13 november slöts ett tvåårigt avtal om lönerevision, RALS. Parterna är överens om löneökningar i paritet med märket för 2025 och 2026. Nu tar förhandlingar vid på förbandsnivå. För löner i RO1-anställningar sker uppräknings automatiskt med 3,4 procent per den 1 oktober 2025, men de registreras först när de förbandsvisa förhandlingarna är avslutade (bedömt i januari, möjligen december).

Löner i RO2-anställningar längre än nio månader som löpte över den 1 oktober 2025 omhändertas i de förbandsvisa förhandlingarna.

– Löneökningar i paritet med märket är bra, men inte tillräckligt. Försvarsmakten behöver satsa på officerslönerna för att öka attraktiviteten i officersyrket och för att minska reservofficersares inkomstbortfall. Ett tvåårigt lönerevisionsavtal gör att lönerevisionen kan gå snabbare nästa år, vilket minskar de retroaktiva lönerna och gör revisionsprocessen smidigare, säger Edvin Dribe, ombudsman på Förbundet Reservofficerarna.

Förbundet Reservofficerarna ingår i förhandlingsorganet OFR/O FM tillsammans med Officersförbundet och Ledarna. I de förbandsvisa förhandlingarna företräder de lokala officersföreningarna Förbundet Reservofficerarnas medlemmar.

JENNY HARLIN

ligtvis vara svårt om man bara får direktiv, konstaterar han.

Elias Isakssons jobb som lärare på ROU är ett bemanningsuppdrag för P7:s räkning. Han trivs mycket bra i den nya rollen på MSS och uppskattar den utbildningen som man får bedriva för de blivande reservofficerarna.

– Eftersom de ska bli plutonchefer i krig är det av yttersta vikt att de lär sig hantverket, det handgripliga. Därför har vi inte så mycket skolbänksverksamhet.

DÅREMOT TAR MAN in mycket extern experthjälp. Hemvärnet kommer och utbildar i sensorsystem. För militärenghelkan anordnas det att gästföreläsare med bakgrund i t.ex. brittiska armén kommer och talar för kadetterna om deras erfarenheter. Inför våren är planen att få till ett besök på ett bårhus samt att en traumaläkare kommer för att utbilda kadetterna i skadeprevention och hantering av skadade i konfliktzoner.

– Vi har ju bara ett år på oss, så vi måste dra nytta av alla möjligheter vi får. Resultatet kommer att bli bra och förbanden kommer att kunna dra maximal nytta av de här reservofficerarna, säger Elias Isaksson.

EN ANNAN KADETT som är nöjd med utbildningen är My Bengtsson från Stockholm.

– Utbildningen är mycket bra och till stor del komprimerad. Det är ofta högt tempo. Vi lär oss taktik och strategi samt övas mycket i praktiskt ledarskap, säger hon.

Civilt har My en kandidatexamen i fri konst och jobbar som konstnär. Reservofficersutbildningen valde hon för att både ha en civil karriär och få möjlighet att utveckla sitt ledarskap i Försvarsmakten.

– Det känns som det bästa av två världar. Efter examen vill jag arbeta så mycket jag kan i Försvarsmakten, delta i övningar och ta de tillfällen som ges. ●

Natostab i Enköping öppnar dörrar för reservofficerare

► **LOGISTIK** En del av Natos trupprörelser i norra Europa kan i framtiden ledas och koordineras från Sverige.

– Vi förbereder en logistikstab i Enköping. Definitivt beslut väntas inom kort, berättar flottiljamaral Jonas Westin.

Inom varje regionalt operationsområde i Nato ska det finnas en stab som leder och koordinerar underhåll och transporter av militära förband på taktisk nivå, ett så kallat Joint Logistics Support Group Headquarters (JLSG HQ).

Idag finns sådana staber i Brunssum i Nederländerna och i Neapel i Italien.

Sverige ingår tillsammans med flera andra länder i Natos operationsområde nordväst (JOA NW).

REGERINGEN HAR givit Försvarmakten i uppdrag att erbjuda Nato att i Sverige etablera en stab för logistikledningen inom JOA NW, och att denna i sådana fall ska ligga i Enköping och ha en initial förmåga under 2027.

Natos beslut väntas inom kort.

– För att spara tid har vi redan börjat med förberedelsearbetet, bland annat när det gäller den fysiska stabsplatsen inne på Enköpings garnison. Den korta förberedelse-tiden gör att det till en början blir en tillfällig lösning med baracker, säger införandeledare flottiljamaral Jonas Westin.

– Ett av Natos krav är ett det inte får finnas någon nationell verksamhet i de byggnader som Nato använder.

Enligt planerna ska det byggas en "Nato-ö" inne på garnisonsområdet – med stängsel och passersystem – dit enbart organisationens egen personal har access.

Den nya logistikstaben beräknas i fredstid bestå av 70 personer plus tio civila medarbetare som svarar för den tekniska driften.

Vår ambition är att Sverige ska bemanna elva befattningar, men det är Nato som beslutar om hur många och vilka.

Införandeledare flottiljamaral Jonas Westin.

– Staben kommer vara del av Natos kommandostruktur. Frågor kring stabens bemanning, struktur och uppgifter bestäms centralt inom Nato.

Hur många svenskar?

– Vår ambition är att Sverige ska bemanna elva befattningar, men det är Nato som beslutar om hur många och vilka.

Vilken kompetens ska de som arbetar i staben ha?

– Det finns en standard som reglerar vilka funktioner som ska finnas, till exempel fältarbeten, transporter, logistik och sjukvård. Det är alltså lite bredare än vad vi i Sverige tidigare traditionellt lagt i begreppet logistik.

– Alla som ska arbeta i staben kommer dock inte vara logistik. Det behövs även en del chefer och experter inom andra områden.

Även graderna på dem som ska arbeta i staben är noggrant reglerat. Officerare ska befinna sig i spannet major/örlogskapten – överste/kommandör och specialistofficerare i intervallet fanjunkare – regements/flottiljförvaltare. Chefen kommer vara brigadgeneral eller flottiljamaral.

Enligt övlt Carl-Magnus Svensson på FST kommer svenska reservofficerare att kunna tjänstgöra i staben.

– Nato gör ingen skillnad på om det är en reservofficer eller yrkesofficer, det viktiga är personens kompetens. Däremot kan man inte tjänstgöra temporärt i en Natostab, exempelvis några veckor per år. De officerare som tjänstgör i Natos staber gör det under åtminstone ett par år. Detta är principen. Det kan dock komma att finnas undantag.

MIKAEL BERGLING

DRÖNARE RÄDDAR LIV.

VI LEVERERAR DEM

ÄNDA TILL FRONTEN.

Blågula Styrkorna finansierar drönare som tillverkas i Ukraina och levererar dem till Ukrainas 21.mekaniserade brigad. Hittills har vi levererat över 800 FPV-drönare till brigaden och insamlingen fortsätter. Drönarna räddar liv och varje krona kommer till nytta vid fronten. Fram till jul har vi ett speciellt erbjudande till företag: ge era anställda en julgåva i form av ett bidrag till vår drönarinsamling och få ett vackert gåvobrev. Kontakta oss så berättar vi mer!

123-233 25 42

blagulastyrkorna.se
blagula.styrkorna@gmail.com
Facebook: Blågula Styrkorna

A photograph of three men sitting around a table, looking at a laptop screen. The man on the left has a beard and glasses, wearing a dark blue jacket. The man in the middle has blonde hair and glasses, wearing a green camouflage jacket. The man on the right is wearing a white cap and a green jacket. They are all smiling and appear to be in a collaborative work environment. The background shows a modern office with wooden slat walls and high stools.

Soldater och hackare i samma rum

På Ideon Science Park i Lund möts för första gången utvecklare, startups och officerare i ett gemensamt hackathon. Målet: Att på tolv timmar förbättra civilt utvecklade, realtidsbaserade ledningsstödsystem.

HACKATHONDELTA GÄRE.
José David Sonzález, Fabian
Hagman, Konstantin, Jonas
Borgh och Kaukab Farrukh.

Amynas chef Daniel Persson och överstelöjtnant Andreas Ziegenfeldt.

TEXT: MARIA WIDEHED
FOTO: EMIL MALMBORG

En kylig oktobertisdag kör Södra skånska brigaden fram en pansarterrängbil 360 utanför entrén till inkubatorn Ideon Science Park i Lund. Inkubatorns nystartade plattform Amyna fokuserar på dual-use-teknik – civila lösningar med militär nytta – och har tillsammans med Södra skånska brigaden samlat techbolag, AI-utvecklare och hackare för att under tolv timmar bygga vidare på brigadens ledningsstödsystem.

– Vi får en mycket snabbare utvecklingstakt, som den man ser i Ukraina, om de här människorna får möjlighet att jobba förbandsnära, säger Amynas chef Daniel Persson, tidigare officer vid Lv 6, och fortsätter:

– För att utveckla svensk försvarsförmåga behöver vi människor som förstår innovation. Och vi måste våga sätta

För att utveckla svensk försvarsförmåga behöver vi människor som förstår innovation.

Daniel Persson,
chef för Amyna.

dem i samma rum som soldater och officerare. Bara att de här utvecklarna inser att Forsvarsmakten inte enbart handlar om stridsvagnar och granater, utan lika mycket om mjukvara, är avgörande för framtidens försvarsförmåga.

EN STOR DEL AV Södra skånska brigadens stab består av reservofficerare – och det är de som har varit drivande i projektet. Idén föddes efter en övning på Revingehed där man testade civila ledningsstödsystem.

– Vi insåg att utvecklarna saknades och började dra i våra civila kontakter. Tre veckor senare står vi här med vårt första hackathon, säger kapten Fabian Hagman, reservofficer.

Överstelöjtnant Andreas Ziegenfeldt, ställföreträdande brigadchef, ser satsningen som ett naturligt steg.

– Jag vill närma mig industrin och använda reservofficerare som har en fot i varje värld. Vi ska lära av innovationsklimatet och hjälpa företagen att testa sina idéer här, i Sverige, säger han.

Lukas Widell lyssnar på Fabian Hagman, RO/Kn.

Inne i Ideons glasbyggnad sitter 60 personer, samlade runt datorskärmar och vid whiteboards för att ta fram prototyper utifrån olika problemformuleringar framtagna av brigaden.

EN PÅBYGGNADSMODUL för att se vagnskapacitet, samt möjlighet att ersätta dagens radiokommunikation med en "tal till text"-lösning är två av förhoppningarna från brigadledningens reservofficerare på plats.

– Jag vill kunna se fordonens status i realtid – precis som i ett datorspel. Det skulle ge snabbare och bättre beslut, säger kapten Jonas Borgh.

För Fabian Hagman, som arbetat mycket med mjukvaruutveckling, innovation och affärsutveckling, är projektet efterlängtat.

– Jag har varit reservofficer i 32 år och det här är första gången jag får nytta av min civila kompetens. Vi tar nu Försvarmakten steg för steg mot tanken att tech ska slåss.

Vi insåg att utvecklarna saknades och började dra i våra civila kontakter. Tre veckor senare står vi här med vårt första hackathon.

Fabian Hagman, RO/Kn.

Det är alltså påbyggnadsmoduler till ledningsstödsystem som tar form under dagen. Som Reservofficeren tidigare har berättat har brigaden i höst fått i uppdrag av arméchefen att genomföra ett pilotförsök med civilt utvecklade, realtidsbaserade ledningsstödsystem som ett snabbspår till operativ förmåga.

Papperskarta, kompass och blyertspenna ersätts av digital teknik. Det är också något annat än ledningsstödsystemet LSS Mark som i dag används hos delar av Försvarmaktens markstridskrafter. I stället för decentraliserade, fordonsbundna lösningar används plattor och smarta telefoner, uppkopplade med 5G och wifi.

BRIGADEN HAR UNDER hösten testat flera olika system: Danska Frontline, norska Facnav och amerikanska Team Awareness Kit. Man går nu vidare med Frontline, som följer 71:a bataljonen till nästa Natoinsats i Lettland. Parallellt utvärderas Android Tactical Assault Kit, ATAK-MIL, som tack vare öppen källkod kan anpassas till svenska system.

”Jag har varit reservofficer i 32 år och det här är första gången jag får nytta av min civila kompetens”, säger Fabian Hagman.

MER TECH I FÖRSVARET

► När regeringen i juni i år beslutade om en strategi för Sveriges försvarsindustri var innovation en central del. Bland punkterna hittar man etableringen av en myndighetsgemensam funktion för försvarsinnovation, underlättande av test och demonstration av prototyper samt stärkt samverkan mellan civil och militär forskning och innovation.

► Vinnova och Försvarsmakten driver just nu ett program för att nyttja civil-militära synergier inom forskning och utveckling inom områden som AI, kvantteknik och autonoma system. Programmet genomförs med stöd av Totalförsvarets forskningsinstitut och Försvarets materielverk.

► Nyligen presenterade tolv svenska teknikföretag lösningar för att stärka Ukrainas försvar under FMV:s initiativ ”Militär innovationsutmaning för Ukraina”. Syftet är att snabbt omsätta civil innovation till praktisk militär förmåga.

– Huvudsyftet är att ge stöd till Ukraina, men det här arbetet stärker också vårt eget arbete med försvarsinnovation, säger Olle Hultgren, chef strategisk materielledning FMV, i ett uttalande.

Inkubatorer, som Ideons Amyna, spelar en viktig roll i den här utvecklingen. I Östergötland drog inkubatorn Lead förra året igång ett acceleratorprogram för att få företag att hitta civil-militära innovationer. Och i mitten av oktober i år invigde inkubatorn Innovatum Science Park, tillsammans med bland andra Försvarsmakten och GKN Aerospace, i Trollhättan ett projekt där man ska bygga en nationell 3D-printingkapacitet för snabb och resiliert reservdelstillverkning.

Men att testa civil teknik direkt hos en brigad är något nytt och hackathonet i Lund har lockat flera deltagare med försvarsbakgrund. Bland dem reservofficer/kapten Fredrik Lamberg, ansvarig för Akkodis försvarsverksamhet i Norden. Han är på plats med koncernbolaget Sylog som under dagens hackande tittar på organisation och rollstruktur.

– Vi får en liten inblick i utmaningarna brigaden har. Det här är någonting vi i den civila sektorn ständigt efterfrågar – att få se den militära problembilden, säger han.

Detta är precis det som behövs – direkt växelverkan mellan förband och teknikföretag.

**Överfurir Sebastian Merlöv,
styrelseordförande för
Sweden Dynamics.**

I ett annat rum sitter bolaget Sweden Dynamics, som bland annat består av tre GSS/T vid Livregementets husarer, K 3. De utvecklar svenska versioner av de ukrainska FPV-drönarna.

– Under hackathonet testar vi att koppla taktiska drönarsystem med sensorer till TAK. Detta är precis det som behövs – direkt växelverkan mellan förband och teknikföretag, säger överfurir Sebastian Merlöv, styrelseordförande i bolaget.

INOM TRE MÅNADER ska brigaden vara redo för ett storskaligt försök med systemet. Om det lyckas kan resultaten bli underlag för att justera LSS Mark i övriga brigader. Ziegenfeldt är tydlig med vinsten han ser i att använda kommersiell teknik: han vill inte först formulera krav och sedan leta leverantör.

– Det tar för lång tid. Vi vänder på detta och omdefinierar vår taktik, metod och organisation efter den teknik som finns tillgänglig. Vi har trots allt en ÖB som använder ordet ”riskaptit”. ●

Arméchefen vill se reservare i nya innovationsförband

► **UTVECKLING** Ett nytt innovationsförband ska öka tempot i hur teknik och taktik ska anpassas. Reservofficerares kompetenser är extra intressanta.

– Vi kan inte slösa på en superkraft som Sverige har, säger generalmajor Jonny Lindfors.

Förbandet är initiativt en utökning av arméstaben. Om det senare ska bli ett separat krigsförband är upp till riksdag och regering att bestämma.

Vad ska förbandet göra?

– Egentligen ska det hjälpa mig med ett antal paradoxer som vi ofta stöter på, säger arméchefen och förklarar:

Många av de militära problemen och verksamheterna är så skyddsvärda att Försvarmakten inte får berätta om dem för industrin. Om industrin är djupt involverad i ett innovations- eller utvecklingsprojekt så riskerar företaget att bli diskvalificerat i en upphandlingssituation. Ett bekymmer är också att den mest drivande personalen redan är upptagen med något annat viktigt projekt.

– När vi ser hur Ukraina lyckas anpassa sin befintliga teknik på dags- och veckobasis ser vi också att vi är för långsamma, säger Jonny Lindfors.

IDÉN OM ETT innovationsförband fick arméchefen i somras under ett besök vid Volvo Defence och Lindholms Science Park.

– Där träffade jag ett antal människor med ett jäkla driv som visade sig vara reservofficerare. Några med "nollavtal", några med befattningar som inte är direkt anknutna till deras nuvarande kompetens i näringslivet. Det fick mig att inse att jag slösar på en superkraft som Sverige har.

Under pandemin visade industrin hur man kan snabbt kan ställa om produktionen. Det gick att lösa problem till skillnad från de paradoxer som Jonny Lindfors har att hantera.

– Innovationsförbandet ska huvudsakligen vara baserat på reserv-

FOTO: ENIK WESTBERG / FÖRSVARMAKTEN

Generalmajor Jonny Lindfors, arméchef.

officerare som bara ska ha till uppgift att titta på våra problem utifrån. De ska hjälpa oss att se om det redan finns civila lösningar på problemet, eller om det kan lösas på ett annat sätt. Syftet är dels att identifiera där det ska handla om taktik och metoder men även att kunna hjälpa oss att generalisera våra alldeles för hemliga problem till någonting som kan hanteras i industrikontakten.

VILKA INDIVIDER som ska ingå i innovationsförbandet kommer att skifta. De första reservofficerarna har redan kallats in och sökandet efter en civil chef med erfarenhet av att driva innovation inom näringslivet har startat. Syftet med förbandet är att Försvarmakten ska kunna införa nära mogen teknik på förbandsnivå inom 0–18 månader, enligt Jonny Lindfors.

– Jag vill också skapa större närhet till svensk industri och utnyttja de resurser som Sverige faktiskt besitter. När jag pratar med ledningarna på många av de svenska ledande företa-

gen så ställer man mer än gärna upp på det här.

Problemlösandet ska ske tillsammans med reservofficerare, FMV, FOI, olika universitet, Försvarshögskolan och Defense X-Lab, en mötesplats för stora försvarsföretag och innovativa start-ups.

Finns det inte en risk att företagshemligheter avslöjas?

– Det är en integritetsfråga där reservofficerare behöver balansera sina yrkesroller.

Tanken är ju inte att kalla in reservofficerare för att göra samma sak som de gör i sina företag.

Om man som reservofficer tycker att det här låter spännande, vad gör man då?

– Vänd dig till din chef och hör efter om ditt företag redan finns med i samarbetet. Först och främst vill jag att ledningarna i näringslivet ska nominera personal som de vill bidra med. Vad vi behöver är driftiga personer som hjälper oss att göra lite annorlunda ibland.

JENNY HARLIN

Är samhället redo när reservofficerarna lämnar sina civila jobb?

Vid höjd beredskap ska reservofficerare snabbt infinna sig på sina förband. Vem tar då hand om deras barn? Eller gamla föräldrar? Eller ser till att amorteringarna betalas om inkomsten sänks dramatiskt?

E

fter att en rekordstor rysk-kinesisk militärövning inletts i Östersjöområdet beslutar den svenska regeringen om höjd beredskap. Statsministern meddelar kort att entydiga underrättelser visar att Sverige befinner sig i krigs fara och att hela samhället ska mobilisera...

I Totalförsvarets forskningsinstitutets skrift "Gråzonslägen i krig och fred" resoneras det kring vad som kan leda fram höjd beredskap och vilka utmaningar som väntar.

Det berättas också om hur det gamla totalförsvaret växte fram i samklang med folkhemsprojektet och med den delvis korporativistiska relationen mellan stat, näringsliv och civilsamhällets organisationer som en viktig beståndsdel.

I DAG SER DET SVENSKA samhället annorlunda ut, det är betydligt mer individualiserat och privatiserat. Det gemensamma har succesivt försvagats.

– Men sedan 2022 ska vi plötsligt prioritera det kollektiva igen, vi ska vara beredda att satsa både oss själva och stora summor på ökad beredskap och ett starkare totalförsvaret, konstaterar Niklas Eklund som är professor i statsvetenskap vid Umeå universitet och föreståndare Europeiska CBRNE-centret.

– Jag tror att vi alla, inklusive myndigheter, just nu lever i tvekan och undran. Att återuppväcka det kollektiva samhällskontraktet, som var väldigt starkt när vi hade ett utbyggt värnpliktssystem, är den riktigt stora uppgiften.

Vad kommer då att hända vid höjd beredskap, tror du?

– Det är omöjligt att förutsäga hur stora medborgargrupper, företag ja till och med myndigheter kommer att reagera om vi utsätts för det ultimata stresstestet, säger Niklas Eklund.

Vid höjd beredskap är bland annat reservofficerare skyldiga att inställa sig för militär tjänstgöring, kanske en lång sådan. Samtidigt varierar deras materiella och praktiska förutsättningar att göra det.

Till skillnad mot under beredskapsåren är det vanliga idag att alla vuxna i en barnfamilj arbetar utanför hemmet. Många lever dessutom ensamma med barn.

Är det här något som man bör fundera över?

– Absolut. Det handlar om ren matematisk logik, säger Erik Lövrup Nordentjell som är biträdande chefsjurist vid MSB.

– Men jag skulle säga så här. Det är en komplikation som jag tror att man har valt att inte prata så mycket om för att den är lite komplicerad.

VEM TAR DÅ UNDER höjd beredskap hand om de inkallades minderåriga barn eller hjälper deras åldrande föräldrar när inte hemtjänsten fungerar som tidigare (kanske för att personalen är inkallad)?

– Jag vet inte, men jag hoppas och tror att detta är något som kloka hjärnor just nu funderar över. På många håll arbetas det hårt med att åstad-

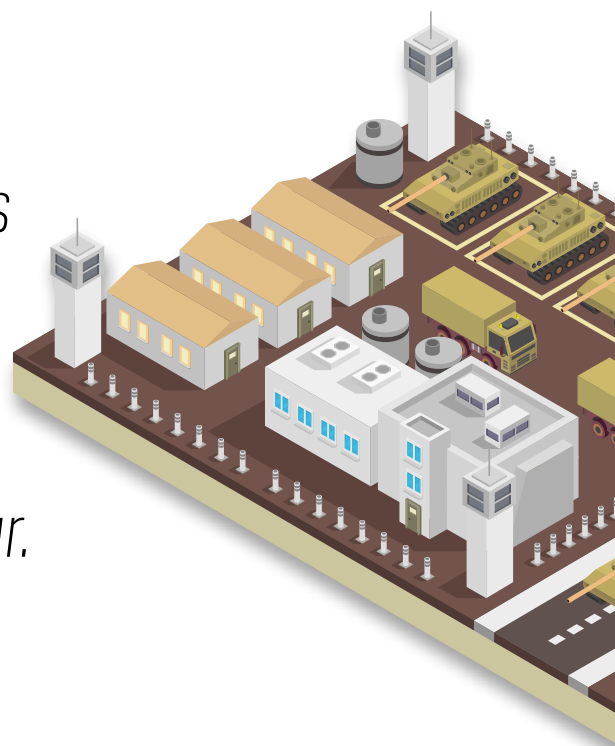
Niklas Eklund.

TEXT: MIKAEL BERGLING

Många tänker sig nog att barn och andra vid behov kan evakueras till bondgårdar på landsbygden, ungefär som under andra världskriget. Men idag finns inte så mycket av den landsbygden kvar.

komma olika former av samordning. Men det görs ofta ur ett statligt myndighetsperspektiv, vilket innebär en risk för att man missar de mjuka frågorna som i allmänhet ligger på kommunerna, säger Niklas Eklund.

– Många tänker sig nog att barn och andra vid behov kan evakueras till bondgårdar på landsbygden, ungefär som under andra världskriget. Men idag finns inte så mycket av den landsbygden kvar. Så vart ska folk då ta vägen och vem ska hålla koll på dem?

Ja, vart ska de ta vägen?

– Säg det. Jag tror att det är många individer som kommer att hamna i svåra moraliska dilemma. Ska de prioritera sina barn? Eller sina gamla föräldrar som kanske inte överlever om de lämnas ensamma? Ska den som är reservofficer och driver en bilverkstad som servar regionens ambulanser stänga verkstaden och rycka in till sitt militära förband även om det innebär att ett stort antal ambulanser blir stående och därmed inte kan hjälpa svårt skadade och sjuka?

Niklas Eklund tror att för de flesta reservofficerare är svaret självklart – de kommer att bege sig till sina förband.

– Men frågorna visar på några av de moraliska dilemman som vi ställs inför vid höjd beredskap. Det är dessutom då som de militära och civila intressena börjar skava ordentligt mot varandra. Vid krig är prioriteringen på ett sätt enklare

BLAND ANNAT försvarsberedningen har lyft fram behovet av en samlad myndighetsfunktion som

Erik Lövrup Nordentjell.

ansvarar för personalförsörjningen under höjd beredskap, berättar Erik Lövrup Nordentjell.

– Även arbetsmarknadens parter bör i högre utsträckning engageras i detta. Till det ska läggas alla frivilligorganisationer som en viktig resurs för att lösa en mängd praktiska problem och arbetsuppgifter i civilsamhället.

Varför finns inte en sådan funktion på plats redan nu?

– Man tänker nog att samhällskittet kommer att hantera många av problemen. Och så är det kanske i det kortare perspektivet. Erfarenheter från en mängd händelser visar att det går snabbt att mobilisera stora frivilligresurser. Frågan är bara vad som händer när en konflikt har pågått i ett par månader och den omedelbara känslan av att jag måste hjälpa till har mattats av? säger Erik Lövrup Nordentjell

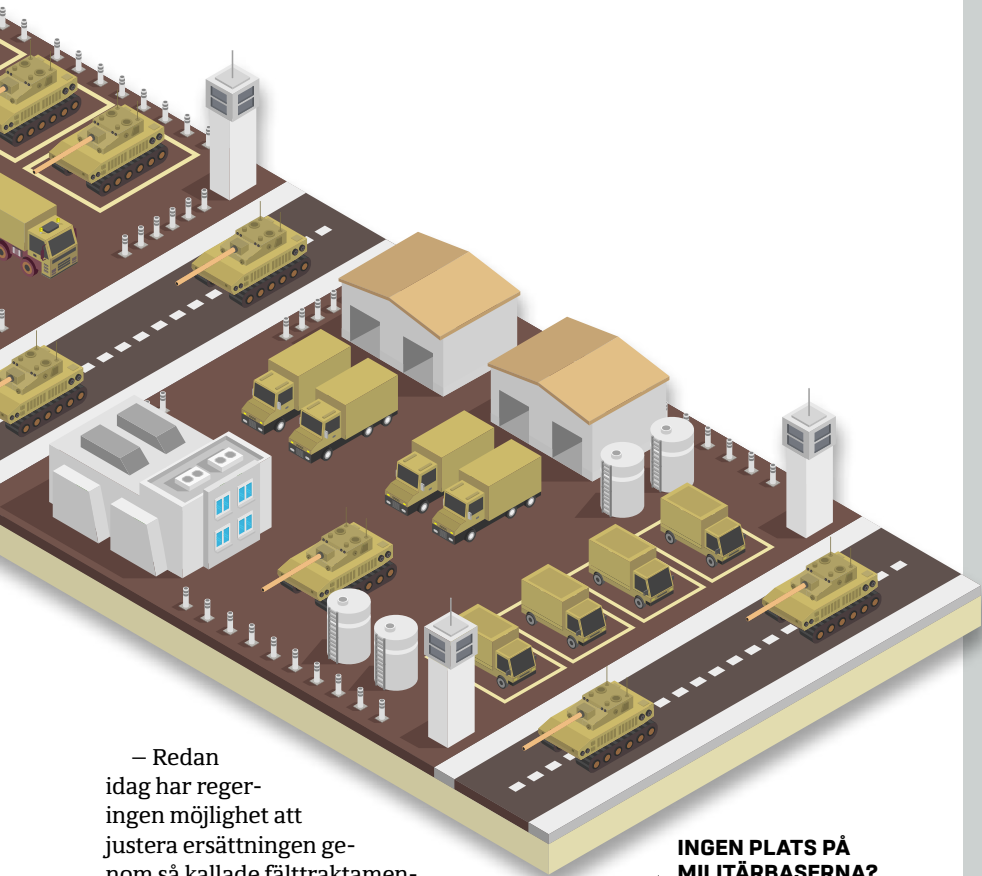
Idag är det många som tvingas gå ner i lön – jämfört med vad de tjänar på sina civila jobb – när de tjänstgör som reservofficer.

– Ersättningsnivåerna är framför allt en politisk fråga. Samtidigt behöver det finnas en trovärdighet från statens sida när det gäller ersättningarna, säger Erik Lövrup Nordentjell.

– Jag tror att det finns skäl för politikerna att fundera över nivåerna, framför allt om människor ska tjänstgöra under lång tid.

Kriget i Ukraina har snart pågått i fyra år.

– Det säger sig självt att det kan bli besvärligt för många som tjänstgör under lång tid om ersättningen är för låg.

– Redan idag har regeringen möjlighet att justera ersättningen genom så kallade fälttraktamenten. Jag vet inte om det är en bra lösning, men det är åtminstone ett alternativ.

RESERVOFFICEREN HAR FRÅGAT de stora bankerna vad som sker med bostadslånen vid en höjd beredskap, om den som får sin inkomst sänkt på grund av tjänstgöring i försvaret kan räkna med lättnader.

De banker som har svarat hänvisar till individuella bedömningar och Finansinspektionens riktlinjer. Enligt dessa kan amorteringsundantag göras av "särskilda skäl, till exempel tillfälligt lägre inkomster på grund av mycket kraftig nedgång i svensk ekonomi".

En annan, mycket konkret fråga handlar om att många reservofficerare och andra som tillhör förband i norra Sverige faktiskt bor i de mellersta eller södra delarna av landet. Finns det sängplatser till alla som då behöver kallas in?

– Det tror att jag man kan hantera. Vid höjd beredskap kan försvaret ta över hotell, campingplatser, skidanläggningar och liknande utan att ägarna kan göra så mycket åt saken. Det handlar om tiotusentals bäddar, säger Erik Lövrup Nordentjell. ●

INGEN PLATS PÅ MILITÄRBASERNA?
Finns det sängplatser för alla reservofficerare när de kallas in? Enligt Erik Lövrup Nordentjell får i så fall Försvaret ta över civila byggnader för att lösa uppgiften.

Så svarar storbankerna

Vem betalar amorteringarna när du som reservofficerare blir inkallad – och därmed får lägre lön? Kan du få amorteringsfrihet under tiden du tjänstgör i Försvarsmakten?

Nordea:

"Det görs alltid en individuell bedömning. Finansinspektionen har möjlighet att utfärda ett generellt undantag för "extraordinära omständigheter". Det gjordes t ex under Covid-pandemin 2020-2021. Detta är inget vi som bank kan styra över, utan vi förhåller oss till de regler som gäller."

SBAB:

"Man kan få tillfällig amorteringslättning om inkomsten tillfälligt minskar. Låntagaren behöver ansöka om amorteringslättning och redovisa bakgrunden. Observera att räntan på lånet måste betalas som vanligt under den amorteringsfria perioden.

Det är Finansinspektionen (FI) som utfärdar riktlinjer och föreskrifter för amorteringskraven, inklusive möjligheten till undantag vid särskilda skäl. Men det är bankerna själva som bedömer och beslutar om amorteringsfrihet till enskilda kunder utifrån dessa riktlinjer."

SEB:

"Vi hanterar frågor om amorteringsfrihet individuellt. Vi följer Finansinspektionens allmänna råd om att särskilda skäl behöver finnas."

Handelsbanken:

"För att få undantag från kravet på amortering behöver hushållets ekonomiska förutsättningar väsentligt ha försämrats sedan lånet togs. Ett tillfälligt inkomstbortfall kan utgöra grund för det. Vi gör alltid individuella bedömningar, utifrån gällande regelverk."

Swedbank:

"Denna situation skulle kunna klassas in under att kredittagaren tillfälligt behöver ställa om sin ekonomi. Det öppnar därmed upp för att vi skulle kunna bevilja amorteringsbefrielse."

Det här gäller vid resor i tjänst

► **BRA KUNSKAP** Resor är en del av reservofficerens yrkesliv. Ombudsman Edvin Dribe får mängder av undringar kring vad som gäller. Här är några av de vanligaste frågorna – och svaren på dem.

Vad innebär reglerna om fria hemresor och gäller de för mig?

Ja, i vissa fall kan det bli aktuellt med fria hemresor. Det innebär att arbetsgivaren står för resekostnaden för en resa per vecka, mellan en tillfällig arbetsort och hemmet/vanliga arbetsorten. Enligt Rörlighetsavtalet står Försvarsmakten för sådana resor. Den stora skillnaden är att de sker på fritiden, inte på arbetstid.

Blir jag förmånsbeskattad för fria hemresor?

Nja, egentligen inte. Fria hemresor är en förmån som arbetsgivaren står för. Det är något du har rätt till enligt kollektivavtal, inte lag. Däremot är hemresor, högst en i veckan, skattefria enligt inkomstskattelagen. Om du hade betalt de själv, hade du fått avdrag. Om arbetsgivaren betalar belastas du inte heller av någon skatt. Det kan dock vara så att arbetsgivaren tar upp resorna som förmån och drar preliminärskatt. Då får du själv yrka avdrag för förmånsvärdet i din deklaration.

Får jag köra min egen bil om jag vill?

Fråga din chef. Det är arbetsgivaren genom närmsta chef som ska planera så att tjänsteresan genomförs på ett rimligt sätt. Efter skriftligt medgivande från chef kan du köra egen bil och få milersättning. Milersättningen består av 25 kr skattefritt och 13 kr skattepliktig ersättning per mil.

Om jag dagpendlar och har fått bilmedgivande från arbetsgivaren, betyder det att mina dagliga resor och restiden betalas av Försvarsmakten?

Ja! Helt rätt. Resor mellan hemmet (tjänstestället) och förbandet är tjänstresor. Resekostnaderna står därför Försvarsmakten för. Antingen reser du på arbetstid eller får restidsersättning – det bestämmer arbetsgivaren.

Om jag vill, har jag rätt att dagpendla

till förbandet jag jobbar dagtid på?

Nej. Arbetsgivaren ska i och för sig samråda med dig och planlägga tjänstresor så att du är borta från hemmet så kort tid som möjligt, men arbetsgivaren har ändå en viss frihet att planera tjänsteresans upplägg. Om arbetsgivaren erbjuder boende enligt avtalad standard (eller tillämplig ersättning) är det normalt tillräckligt. Du och din chef bör föra en dialog om vilket upplägg som är det bästa i det enskilda fallet.

JENNY HARLIN

FRÅGOR OCH SVAR

► Reservofficerare har tjänsteställe i bostaden. Detta följer av inkomstskattelagen och gäller för all tjänstgöring som reservofficer.

► Tjänsteresa är en arbetsuppgift som du kan arbetsledas till. Arbetsgivaren ska dock planera tjänsteresorna så att du är borta så lite som möjligt från hemmet och ska samråda med dig inför planeringen.

► Om tjänsteresa fullgörs utanför arbetstid har du

rätt till restidsersättning. Restidsersättning motsvarar din timlön, dvs 1/175 * l-lön. Resa på arbetstid är huvudregel, men arbetsgivaren bestämmer vad som är lämpligast.

► Vid tjänsteresa står arbetsgivaren för resekostnaderna. Om du gör utlägg eller kör egen bil (efter medgivande) får du ersättning av arbetsgivaren.

► En tjänsteresa börjar när arbetstagaren lämnar

hemmet/arbetsplatsen för att resa till förrättningsorten. En tjänsteresa slutar som huvudregel när arbetstagaren återvänder till hemmet/arbetsplatsen.

► Om tjänsteresan medför övernattningskostnader har du rätt till traktamente upp till Skatteverkets normalbelopp, enligt vad som är skattefritt enligt skattelagstiftningen. Traktamentet minskar när en tjänsteresa pågått på samma ort i mer än tre månader.

PÅ GÅNG
MED EDVIN DRIBE

Vad händer på förhandlingsfronten?

När är man egentligen anställd som reservofficer och vilket ansvar har arbetsgivaren när en medarbetare inte längre kan placeras i säkerhetsklass? Det är frågor som Edvin Dribe, ombudsman på Förbundet Reservofficerarna, har jobbat med den senaste tiden.

På förhandlingsfronten är det relativt lugnt. Vi bevakar våra medlemmars intressen, men vill så långt som möjligt göra det utan att vara i rättstvist med arbetsgivaren. Under hösten har vi haft konstruktiva samtal med arbetsgivaren på förbandsnivå i flera komplexa ärenden. De liknar tvisteförhandlingar i det att vi inledningsvis har olika bild av hur ett problem borde ha lösts, men de är inte tillräckligt konkreta för att vi ska säga att vi är oeniga och behöver förhandla. Exempelvis har vi hanterat komplicerade ärenden om semester, retroaktiv lön, felaktigt veckopendlingsavtal och feladministrerad befordran.

Vi har även inlett central förhandling med Arbetsgivarverket om en militärobservatör som nekades att åka iväg på insats enligt plan efter att Försvarsmakten tolkat ett FN-direktiv felaktigt. Han nekades enbart på den grunden att han var reservofficer, vilket givetvis inte är okej. Sedan dess (mars 2024)

har Försvarsmakten ändrat uppfattning och vi har haft kontakt med flera medlemmar (reservofficerare) som kommit iväg på liknande uppdrag. I det enskilda fallet gjorde Försvarsmaktens hantering att individen led stor inkomstförlust vilken de givetvis måste ersätta. En problematik i ärendet är att Försvarsmakten hanterat formalia kring anställningen fel, vilket gör att det skriftliga materialet är otydligt. Tvisten handlar därför i mångt och mycket om hur en anställning ingås, vilken dokumentation som ska upprättas och hur reservofficerens flera anställningsformer interagerar. Vi kommer fortsätta driva tvisten på central nivå och hoppas att vi kan hitta en lösning där.

Slutligen har vi företrätt en medlem som efter en säkerhetsprövning fick meddelande av arbetsgivaren att vederbörande inte längre skulle ianspråktagas för tjänstgöring. I anledning av det har vi förhandlat med arbetsgivaren om vilket ansvar Försvarsmakten har att tillgodose rättssäkerhet i säkerhetsprövningen och lägga upp en plan för framtida återgång i arbete. Det är beklagligt att säkerhetsprövningsprocessen inte är rättssäker och att beslut inte kan överprövas utanför den beslutande myndigheten. Det hoppas vi att lagstiftaren tar tag i så snart som bara möjligt!

EDVIN DRIBE

FOTO: LISE-LOTTE JOHANSSON OSKARSSON

MÖTE. I november hade Förbundet Reservofficerarnas ordförande Magnus Konradsson ett möte med ÖB Michael Claesson.

– Vi pratade bland annat om erfarenheter från när jag och mina kollegor är inne och tjänstgör, om behovet av löneutfyllnad och hur vi som organisation jobbar för att stärka krigsorganisationen. Det var ett mycket konstruktivt möte, säger Magnus Konradsson.

Sofia Rydgren Stale ny ordförande för Saco

► NYVALD VID SACOS KONGRESS i november valdes Sofia Rydgren Stale till ny ordförande efter Göran Arrius som slutade efter 14 år.

Sofia Rydgren Stale var ledamot i Sacos styrelse sedan 2020 och var även förbundsordförande för Sveriges läkarförbund. Hon är överläkare i psykiatri och verksam inom primärvården i Kristianstad. Hon har ett stort engagemang för utbildnings- och forskningsfrågor och har tidigare varit ordförande i Läkarförbundets utbildnings- och forskningsråd.

Förbundet Reservofficerarna är ett av Sacos 21 medlemsförbund.

Fortsatt hög försvarsvilja i Sverige

► UNDERSÖKNING RAPPORTEN "Medborgarundersökning 2025" framtagen för Myndigheten för Psykologiskt försvar (MPF), analyserar svenskars åsikter om demokrati, hot, tillit och försvarsvilja.

Resultaten visar att den militära försvarsviljan sjönk från 43 procent

(2023) till 39 procent (2024), och den civila försvarsviljan från 65 procent till 61 procent.

I jämförelse med många andra västerländska demokratier anses dock svenskarnas vilja att slåss för landet (53 procent) vara relativt hög.

FOTO: BEZAY MAHMUD/FÖRSVARSMAKTEN

Stödet för Nato är stabilt (58 procent positiva). En stor majoritet, 88 procent, instämmer i att Sverige bör försvara ett annat Natoland om det attackeras, vilket återspeglar en stark syn på ömsesidiga försvarsförpliktelser.

Fältövning i Ardennerna med 4. Brigadens reservofficerare

► ÖVNING 14 reservofficerare från 4.e Brigaden har genomfört en fem dagar lång fältövning i Ardennerna. Syftet? Att på plats få studera Heinz Guderians fälttåg maj 1940.

Fältövningen går ut på att man besöker en rad platser som var viktiga under det tyska anfallet mot Frankrike i maj 1940. På plats får deltagarna en unik möjlighet att, under Försvärshögskolans ledning, analysera några av 1900-talets mest avgörande slag.

TILLSAMMANS diskuterar man ämnen som skyttegravs- krigets karaktär, den franska försvarsviljan och vilka lärdomar som kan dras kopplat till dagens försvar i Ukraina.

– Även om jag var hyfsat påläst så får man en helt annan bild av händelserna genom att själv vara på plats, konstaterar Jan Lundin, 44.Infbat.

Många deltagare framhöll också värdet av att reflektera över hur historiska erfarenheter kan omsättas in i dagens militära verksamhet.

ANDREAS EWALDSSON

Den återkommande övningen i Ardennerna arrangeras av Försvärshögskolan.

Heinz Guderians fälttåg ger historisk lärdom

NÄR DET TYSKA anfallet mot Frankrike inleddes den 10 maj 1940 fick general von Kleist befälet över den tyngsta stridsgruppen i hela fälttåget – Panzargruppe von Kleist. Under honom stod general Heinz Guderian XIX Panzer Corps. I denna kår ingick 2.Panzerdiv, 1.Panzerdiv, 10.Panzerdiv och ett infanteriregemente.

Uppgiften var att bryta igenom de franska linjerna genom Ardennernas svårframkomliga terräng, något som de allierade bedömde som högst osannolikt.

Med över 1 200 stridsvagnar och ett kraftigt understöd av motoriserade förband började Guderians Pansarkår sin framryckning längs de smala vägarna.

TROTS TRAFIKSTOCKNINGAR och risker med att koncentrera så många förband längs vägarna nådde tyskarna snabbt fram till floden Meuse. Den 13-14 maj genomförde Guderians XIX Pansarkår övergång av floden vid staden Sedan. Detta samtidigt som andra kårer (XV och

XLI Pansarkår] korsade floden längre norrut.

VON KLEIST Panzargruppe fortsatte därefter västerut i högt tempo och skar av de allierade styrkorna i Belgien från resten av Frankrike. Detta mycket framgångsrika genombrott som byggde på tempo, överraskning och samordning av resurser för att kraftsamla blev en av de avgörande faktorerna bakom Frankrikes nederlag redan efter 46 dagar.

ANDREAS EWALDSSON

Ny fas för luftvärnssystemet Patriot

► VAPENSYSTEM FRÅN OCH MED ÅRSSKIFTET går införandet av luftvärnssystem 103/Patriot in i en ny fas då Försvärsmakten uppnår full operationell förmåga med systemet som kan användas i Natos integrerade luft-och robotförvar.

– Vi hade en framsynhet i att anskaffa det här systemet. Sedan vi gjorde det har omvärldsläget blivit väldigt mycket sämre och nu syns verkligen betydelsen av luftvärn. Nu har vi interoperabilitet med en förmåga som är högaktuell, säger arméchef Jonny Lindfors på Försvärsmakten.se.

FOTO: ANTONIA SEHLSTEDT/FÖRSVÄRSMAKTEN

Transport kan bli del av civilplikten

► BEREDSKAP Regeringen ska se över om civilplikten ska utökas och även omfatta transportsektorn, rapporterar TT. Syftet är att säkerställa behovet av personal vid samhällsviktiga leveranser om det uppstår kris eller krig.

Levererar för framtiden

Vi står redo att stödja Försvarsmaktens tillväxt och bidra till att öka Arméns förmåga i fält. Sedan mitten av 1950-talet har Hägglunds varit en del av det svenska totalförsvaret, från Stridsvagn 74 via bandvagns- och stridsfordonsfamiljerna till pågående renovering av Stridsfordon 90, leveranser av Granatkastar-

pansarbandvagn 90 samt Bandvagn 410 och snart även Funktionspansarbandvagn 90. Behovet av svensk försvarsindustriell förmåga och försörjningssäkerhet är med hänsyn till omvärldsläget större än på många år. Vi rustar för att understödja Arméns fortsatta modernisering.

baesystems.com

Vi stödjer

Vill du jobba hos oss?
baesystems.varbi.com

BAE SYSTEMS

KRÖNIKA

Riv murarna – vi måste skapa ett modernt reservistförbund

Våra rötter är långt mer än de hundra år som Sverof nyss passerat. De äldsta rötterna kom ur en utbrytning av Landstormsofficerarna ur Landsormsförbundet. Men redan 1934 kom första sammanslagningen, då reservofficerarna från flyget och armén bildade SAFR. Därefter följde för drygt femtio år sedan sammanslagning med reservunderofficerarna och de värnpliktiga officerarna. För ett kvarts sekel kom även kustartilleristerna med och Förbundet Sveriges Reservofficerare bildades. I vår familj saknar vi nu flottisterna. Sedan vi skilde ut merparten av intressefrågorna, den rent fackliga delen med kollektivavtal och där 1966 ses som en tydlig brytpunkt, har vi nu tre förbund: Sverof, SMRO och Förbundet Reservofficerarna.

Behöver det förbli så? Frågor om kollektivavtal torde behöva hanteras för sig, men behöver vi ha två förbund därutöver?

PÅ LOKALAVDELNINGSNIVÅ fungerar samarbetet bra, som exempelvis för RiS och SMRO/M med adjungeringar i varandras styrelser. Även i den fackliga verksamheten fungerar samarbetet bra. Våra lokalavdelningsstyrelser är tyvärr åldrande med få yngre ledamöter och nästan inga kvinnor. Sverofs styrelse har däremot under det senast decenniet hela tiden haft en ålders- och erfarenhetsmässig bredd och även de flesta åren haft kvinnliga ledamöter. Bredd och djup är en styrka.

Reservofficersrörelsen står framför stora och positiva utmaningar. Medlemskadern växer, reservofficerskåren fylls på med unga reservare och andelen kvinnor ökar både i kåren och bland medlemmarna.

Utmaningar medför också möjligheter. Det borde vara dags att skapa en modern reservistor-

ganisation. I Norge bytte man häromåret namn och ersatte reservofficer med reservist. I Norge och Finland är inte reservofficerare anställda, som i Sverige och Danmark, utan lyder likt våra värnpliktiga under pliktlagar. Inom Nato talar man om reservister. Vi kommer snart att åter få många nyutbildade värnpliktiga fänrikar utöver de 500 värnpliktiga fänrikar till kaptener som Försvarsmakten har idag.

RESERVISTRÖRELSEN MÅSTE bli modernare och mer anpassad till dagens läge. Detta gäller både lokalt och centralt. Det måste finnas en bredd ålders-, erfarenhets- och könsmässigt. Vi bör kunna erbjuda medlemmarna olika typer av stöd men också den viktiga gemenskap som bygger på vår blandning av civil och militär erfarenhet.

Tiden med Orwells slitna citat Alla djur är lika, men vissa är mer lika måste vara förbi. Utvecklingen som startade 1934 måste och kommer att fortsätta. Det handlar inte om att kväva röster utan att visa en samlad gemenskap och en samlad klokskap ledande till den styrka och respekt som en hel reserviströrelse ger och som försvaret av Sverige behöver.

Det rätta är inte alltid det enklaste. Men, kära kollegor, för att travestera på Ronald Reagan: Riv ner muren mellan våra olika föreningar och förbund och skapa ett gemensamt modernt reservistförbund. Vi kan mer än det vi gör idag.

Att gå i takt på alla plan stärker den rörelse som vi alla är engagerade i och det kommer att stärka Försvarsmakten. ●

**JAN
KVERNBY**

Kanslichef Sverof
kansli@sverof.se

Fest – ett sätt att skapa normalitet i det extrema

► **ETIKETT** Allt som kan firas, ska firas ordentligt i det militära.

Och nu är årets högtidstaste period här!

– Högtider binder oss samman och skapar normalitet.

Och de blir ännu mer viktiga om sammanhanget vi befinner oss i är onormalt, säger kommandörkapten Anders Hörnfeldt.

TEXT: **MARIKA SIVERTSSON**

På nyårsafton ljuder skeppsklockan precis före midnatt. Det är den äldste på båten som med åtta slag ringer ut det gamla året. Strax därpå kliver den yngste fram, och ringer åtta slag igen - för det nya året.

– Det är en gammal fin örlogs-tradition. Befattningarna saknar betydelse, det är den äldste och den yngste. Ett utslag av jämlikhet, för att hedra någonting större än oss och våra gradbeteckningar.

Anders Hörnfeldt minns en nyårsafton utanför Beirut 2006, som firades i strids-hjälm och flamskyddsutrustning. Det var den första svenska marina FN-styrkan, uppgiften var att hålla sjövägarna öppna efter Israels blockad av Libanons hamnar.

Besättningen var fullt stridsberedd. Några höll vakt, andra hade varsin stanniolform med hummer, rostad bröd och aioli framför sig. Och alkoholfritt bubbel till.

– Även då slog vi i skeppsklockan. Hotnivån ökar vid högtider, men det är viktigt att ändå behålla bottenplattan av traditioner. Det har ett starkt symbolvärde att få fira på de sätt man kan.

GENOM ÅREN HAR han hunnit bevittna en del luciatåg bestående av farbröder med skurmoppar på huvudet. Inslaget av dragshow har minskat i takt med att Försvarsmakten öppnats även för kvinnor, men fortfarande kan högtider också ha funktionen av karneval – en pysventil i en strikt hierarkisk tillvaro:

– Under högtider och storhelger kan man släppa lite på etikett och regler, och hierarkierna får luckras upp. Man förbrödras, helt enkelt.

FOTO: GETTY

– Det man ska komma ihåg är att det alltid är rätt att fira, och att göra det på de sätt som är tillgängliga. Vill man exempelvis göra en midsommarstång brukar det gå att hitta det som behövs – själv har jag varit med om att använda stötningsvirket i fartyget.

DET ÄR Egentligen till för att stötta upp vattentäta skott vid stridsskada. Men just denna midsommar blev de stommen till en majstång på en kaj i England. Stången pryddes med sly från något hörn på området, i avsaknad av allemansrätt blev den objektivt sett inte vacker. Men ändå väldigt uppskattad.

– Vi dukade upp ett smörgåsbord utomhus på kajen också, till britternas förnöjelse.

Riktigt så roligt blir det inte alltid, det hänger på vilka som är på plats. Men Anders Hörnfeldt vill gärna påminna

om att det är berikande att ta tillfället att fira när det finns. Det behöver inte handla om storhelger – att fira någons födelsedag med en tårta skapar också fin stämning.

Kk Anders Hörnfeldt.

HAN SÄGER (som vanligt) att "flottan är bra på det här" – i hans besättningar får man inte sällan frukost på sängen och skönsång på födelsedagen. – Vi har till och med haft svensexxa till sjöss, när en av oss missade

sin svensexxa för att vi skulle ut på under rättelseuppdrag. Vi ville ordna någonting fint för honom, så vi fixade en rad olika stationer med uppdrag och lite annat.

Den blivande brudgummen fick bland annat åka karusell på en kanon. Och ingen svensexxa utan disco – åtta sjömän med ramlösa och lättöl innanför västen rockade den aftonen loss i en ballongprydd officersmäss.

– Man får anstränga sig lite. Det var jättekul! ●

KRÖNIKA

Vi måste fortsätta kämpa för Ukrainas rätt till fred och frihet

Min familj spenderas mer eller mindre all fritid i olika ishallar runt om i södra Sverige. Med två söner som älskar ishockey behöver man sällan fundera på hur man ska få tiden att gå – det finns oändligt med möjligheter att skjutsa till hockey, titta på hockey, fixa mat inför hockey, handla prylar till hockey... ja, listan är lång. Det är ett liv som kräver planering, tålmod och en hel del logistik, men det ger också något som är svårt att beskriva – en känsla av gemenskap och glädje som bara uppstår när människor samlas kring en passion.

En hockeyklubb har, precis som många andra idrottsföreningar, vissa likheter med Försvarsmakten. Man är ett team, och oavsett vem du är strävar alla i klubben mot ett gemensamt mål – att göra hockeyn så rolig och bra som möjligt. Det spelar ingen roll om du är spelare, tränare, lagledare, mamman som slipar skridskor eller pappan som står i kiosken – alla behövs, och alla är där för att bidra med sin del. Tillsammans skapar man något som är svårt att sätta fingret på; en kultur där man vinner tillsammans och förlorar tillsammans. Det är en kultur som bygger på respekt, ansvar och en vilja att kämpa för varandra, även när det kostar tid och energi.

FÖR DRYGT TRE ÅR SEDAN kom en ny spelare till min yngste sons lag. Den nye spelaren hade en hopplånad, och till viss del hoptejpad utrustning. Han pratade inte ett ord svenska och kände ingen av de andra barnen. Nu, några år senare, är han en naturlig del av laget och till synes precis som alla andra ungar – men ändå inte. För när alla andra spelares pappor står på läktaren är den här pojkens pappa inte där. Hans pappa är i Ukraina och utkämpar det krig mot Ryssland vi så innerligt hoppas ska upphöra.

Det är en märklig sak, att denna nu på ytan helsvenske lille hockeyspelare lever i en helt annan verklighet än sina lagkamrater. Medan de andra önskar sig nya skridskor eller en klubba i julklapp vill den här pojken inget hellre än att hans pappa ska få permission över jul, så han kan komma till Sverige och hälsa på familjen. Detta är en påminnelse om att den trygghet vi så ofta tar för given inte på något sätt är självklar för alla. Det är också ett uttryck för hur nära oss kriget faktiskt är – inte bara som en nyhet i flödet, utan som en verklighet som påverkar människor mitt ibland oss.

OCH SÅ TILLBAKA TILL det där med kulturen – att vinna eller förlora tillsammans. Stödet till Ukraina minskar. Sverige drar sitt strå till stacken, men många länder och organisationer börjar svikta i sitt engagemang. Det är nu vi måste visa att vi menar allvar – att vi är beredda att fortsätta även när det tar emot. Att vi med gemensamma krafter kan vinna.

Julen står för dörren – hitta ditt sätt att stötta dem som strider för oss alla i Ukraina! ●

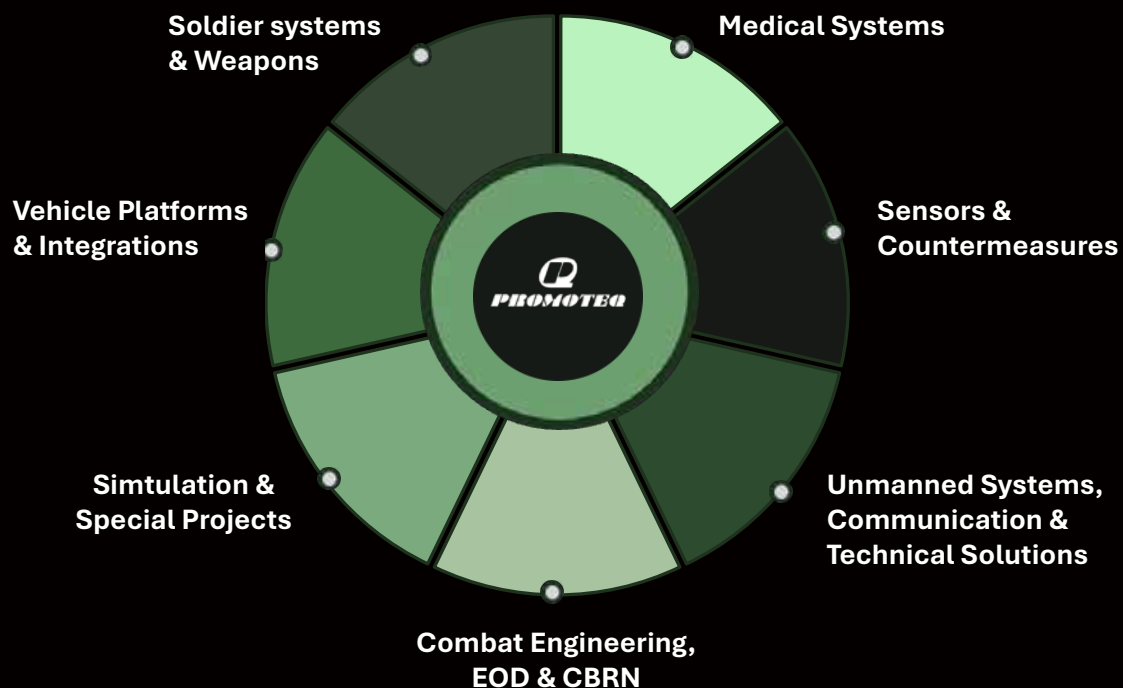
EVELINA HEDSKOG

Ordförande SMRO
ordforande@smro.se

Supporting your mission.

We are solution developers,
integrators, and exclusive partners delivering
world class Security & Defence systems.

Västerled 30, 811 37 Sandviken

JAG ÄR OCKSÅ RESERVOFFICER BJÖRN ANDERSSON

Den största flaskhalsen är brist på underleverantörer av krut och sprängämnen

TEXT: MIKAEL BERGLING

Bristen på råvaror är den största flaskhalsen för en snabb produktionsökning av ammunition, berättar RO/Mj Björn Andersson.

I mitten av 1990-talet, efter nästan fem år som yrkesofficer, gick Björn Andersson över till IT-branschen.

– Men jag lämnade inte Försvarsmakten, utan har varit kvar som reservofficer. Idag tillhör jag arméstaben. Min inriktning är luftvärn och luftrumssamordning.

Hur ofta tjänstgör du?

– Jag brukar var inne mellan två och fyra gånger per år. För att man inte ska tappa sin förmåga, vilket kan gå väldigt fort, behöver man som reservofficer tjänstgöra återkommande. Det är också viktigt att vara med när ens förband övar, vilket jag försöker vara.

– Övningarna utgör dessutom ett ganska så behagligt avbrott i vardagen. De är något väldigt annorlunda mot vad jag annars gör.

I sitt civila liv är Björn Andersson affärsutvecklingschef inom den nordiska försvarskoncernen Nammo med huvudkontor i norska Raufoss och verksamhet i en rad länder.

– I Sverige har vi produktionsenheter i Karlskoga, Lindesberg, Vingåker och Karlsborg. Produktionsbasen är nordisk. Inget land kan ensam producera sitt behov av ammunition, utan de nordiska länder är

beroende av varandra. Det var också orsaken till att Nammo bildades 1998.

Björn Andersson har sin formella arbetsplats på bolagets kontor på Vasagatan i Stockholm.

– Men jag reser mycket i jobbet och är sällan där. Förra året hade jag långt över 100 hotellövernattningar.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har gjort att beställningarna av bland annat ammunition har ökat dramatiskt. I princip alla länder i Europa rustar upp och fyller på sina ammunitionsförråd.

– Sedan 2022 har vi mångdubblat vår produktionskapacitet, bland annat genom att öka antalet skift i våra fabriker och investera i nya maskiner.

Vilka är de största utmaningarna?

– Den största utmaningen är att den ökade efterfrågan i princip kom över en natt. Många lager har stått hel- eller halvtomma och behöver fyllas på. Eftersom det dessutom ska gå väldigt fort är det svårt att hinna bygga ut kapaciteten. Behoven är enorma.

– Den enskilt största flaskhalsen är brist på underleverantörer av krut och sprängämnen, framför allt i vårt närområde. Samtidigt som efterfrågan ökar mycket kraftigt tillkommer det krav på försörjningssäkerhet och lokal produktion. Orsaken till att försörjningskedjorna ser ut som de gör är att lägsta pris har varit prioriterat under mycket lång tid. Att flytta försörjningskedjorna från låglöneländer till Europa medför stora kostnadsökningar. ●

BJÖRN ANDERSSON

Ålder: 58 år.

Bor: Lerum utanför Göteborg.

Arbete: Affärsutvecklingschef vid försvarskoncernen Nammo.

Militär bakgrund: Yrkesofficer på LV6 i Göteborg/Halmstad.

Civil bakgrund: Har tidigare bland annat arbetat i IT-branschen och som egen företagare.

Fritid: Sommarhus på Malmön mellan Smögen och Lysekil.

Övrigt: Styrelseledamot i säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF).

Övningarna utgör ett ganska behagligt avbrott i vardagen.